

Přijatá datová zpráva

Číslo DZ: **557983837**

Došlé číslo:

Stručný popis: **Hanslik Erwin, Dr. iur. - doplnění k III. ÚS 2130/17**

Datum doručení: **14.03.2018 14:36:59**

Organizační jednotka: **OSV - odbor soudního výkonu**

Typ dokumentu: **Přijatý dokument - DZ**

Způsob zpracování: **Zpracovat v EP**

Způsob vyřízení:

Odesílatel

Název firmy/organizace: **Hanslik Erwin, Dr.iur., advokát**

Příjmení: **Hanslik Erwin, Dr. iur.**

Jméno:

IČ: **66246342**

Ulice: **U Prašné brány 1078/1**

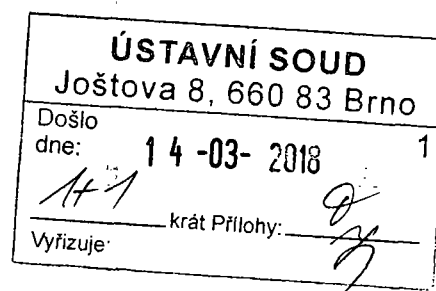
Město: **Praha 1**

PSČ: **11000**

Země: **CZ**

Datum narození: **12.07.1969**

Místo narození:

ID datové schránky: **zr7hkwp**

ID datové zprávy: **557983837**

K rukám:

Do vlastních rukou: **Ne**

Povoleno doručení fiktí: **Ano**

Zmocnění - zákon:

Zmocnění - rok:

Zmocnění - paragraf:

Zmocnění - odstavec:

Zmocnění - písmeno:

Spisová značka odesílatele: **51.084.01**

Číslo jednací odesílatele: **51.084.01**

OJ odesílatele:

Číslo OJ odesílatele:

Přijal: **Hana Zavřelová**

Podpis:

Uvedené údaje jsou automaticky generovány z informačního systému datových schránek ISDS. Správcem ISDS je Ministerstvo vnitra ČR a provozovatelem je Česká pošta, s.p.

Předchází

Ústavní soud České republiky
Joštova 8
660 83 Brno

- DO DATOVÉ SCHRÁNKY -
- ID DS: z2tadw5 -
+ doporučeně s dodejkou

ÚSTAVNÍ SOUD Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	14-03-2018 1
krát Přílohy: _____	
Vyřizuje: _____	

Ke sp.zn. III. ÚS 2130/17

51.084.01

TaylorWessing

U Prašné brány 1
CZ-110 00 Praha 1

Tel. +420 224 81 92 16
Fax +420 224 81 92 17
praha@taylorwessing.com

Seznam partnerů na:
www.taylorwessing.com

Dr. Erwin Hanslik MRICS
Partner
e.hanslik@taylorwessing.com

Praha, 14.03.2018

Stěžovatel

FÜRST VON LIECHTENSTEIN STIFTUNG, reg. č. FL-0001,030.270-0,
se sídlem Bergstrasse 5, 9490 Vaduz, Knížectví Lichtenštejnsko

právně zast.:

Dr. Erwinem Hanslikem MRICS, ev. č.: 08879, advokátem advokátní
kanceláře **TaylorWessing e|n|w|c advokáti v.o.s.**, se sídlem U Prašné
brány 1, 110 00 Praha

Účastníci:

Nejvyšší soud České republiky se sídlem Burešova 20, 657 37 Brno

Krajský soud v Praze, se sídlem Nám. Kinských 5, 150 75 Praha 5

Okresní soud Praha-východ se sídlem Na poříčí 20/1044, 112 97 Praha 1

Vedlejší účastníci:

**Česká republika – Úřad pro zastupování státu ve věcech
majetkových**, se sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2,
Územní pracoviště Střední Čechy, nám. Republiky 3, 110 00 Praha 1 (dále
také jen „Žalobce“)

Lesy České republiky s.p., se sídlem Přemyslova 1106/19, Nový Hradec
Králové, 500 08 Hradec Králové, IČ: 42196451, zapsaný v OR vedeném
Krajským soudem v Hradci Králové AXII, vložka 540

Shrnutí ústavní stížnosti

ŠESTKRÁT

TaylorWessing e|n|w|c advokáti v.o.s.

Obchodní rejstřík Praha
Odd. A, v.l. 28136

IČO: 25689037
DIČ: CZ25689037

Europe > Middle East > Asia

Předchází

I.

Dne 26.02.2018 byl Stěžovatel pracovníky informačního centra Ústavního soudu informován, že ve výše uvedené věci, sp.zn. III. ÚS 2130/17 došlo ke změně obsazení příslušného III. senátu Ústavního soudu. Nejen z tohoto důvodu si Stěžovatel dovoluje novým i stávajícím členům III. senátu předložit toto své stručné

Shrnutí ústavní stížnosti

podané Ústavnímu soudu dne 10.07.2017:

Projednávaná ústavní stížnost vzešla z řízení o žalobě na určení vlastnictví 650 hektarů pozemků, kterou v roce 2014 podala Česká republika proti právnímu nástupci Františka Josefa II., panujícího knížete z Lichtenštejna, hlavě cizího a neutrálního státu.

Česká republika soudní řízení zahájila i přesto, že v době podání žaloby prostřednictvím rady svých orgánů, včetně katastru nemovitostí a soudu, žalovaného již po léta uznávala jako zapsaného vlastníka dotčených nemovitostí. Žalovaný byl následně zbaven svého statusu zapsaného vlastníka, jelikož soudy nakonec občanskoprávní žalobě vyhověly s tím, že pozemky byly konfiskovány na základě dekretu presidenta republiky č. 12/1945 Sb. Přestože stěžovatel (žalovaný) nezpochybňoval platnost tohoto zákona, hodlal hájit svůj status zapsaného vlastníka tím, že prokáže, že pozemky konfiskovány nebyly a že Česká republika není v současné době podle českého, evropského ani mezinárodního práva oprávněna zasahovat sua sponte do práv osob zapsaných po desetiletí do katastru nemovitostí. Soudy však stěžovatele (žalovaného) mylně považovaly za žalobce, který se domáhá nabytí vlastnictví majetku tím, že se snaží obejít restituční zákony, a odmítly se jeho obranou v meritu věci řádně zabývat.

Svým mezinárodním prvkem, včetně diplomatických výsad a imunit hlav cizích států, a s ohledem na zcela nezvyklou procesní situaci, kdy zapsaný a zdaňovaný vlastník čelí žalobě státu, aniž by se jí mohl řádně bránit, činí z uvedeného řízení věc, která vyvolává řadu právních otázek, které zatím nebyly v rozhodovací praxi českých soudů řešeny.

II.

A. Úvod

1. František Josef II., panující kníže z Lichtenštejna, resp. jeho právní nástupce (dále jen „**Kníže**“)¹, byl vlastníkem 650 hektarů pozemků v okolí Prahy (dále jen „**Majetek**“) zapsaným v katastru nemovitostí po desítky let až do roku 2017. Stát během této dlouhé doby zapsané vlastnictví Knížete nikdy nenapadl ani jinak nezpochybnil. Právě naopak, jeho vlastnický status opakovaně uznala a potvrdila řada státních orgánů včetně soudu, katastrálních, finančních a obecních úřadů. V roce 2013 Obvodní soud pro Prahu 10 ve svém pravomocném usnesení potvrdil přechod Majetku děděním z Knížete na jeho nadaci („**SFL**“) jako jeho právního nástupce². Ve stejném roce Katastrální úřad pro hl. m. Prahu zapsal SFL namísto Knížete do katastru nemovitostí jako jeho právního nástupce a vlastníka Majetku.
2. V roce 2014 stát zastoupený Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových (dále jen „**Úřad**“) neočekávaně a bez jakéhokoli upozornění zpochybnil vlastnické právo Knížete k Majetku. Bez ohledu na diplomatické závazky a zvyklosti stát Knížete, hlavu suverénního státu, zažaloval. Úřad se domáhal toho, aby byl Kníže zbaven svého zapsaného vlastnictví, a požadoval, aby české soudy rozhodly, že Majetek patří České republice.
3. Ještě překvapivější je pak právní důvod, o který stát svou žalobu na určení podanou za tímto účelem opřel. S cílem změnit právní vztahy vyplývající ze zapsaného vlastnického statusu Knížete uznaného státními orgány Úřad požadoval, aby české soudy v soudním řízení – v roce 2014 – aplikovaly dekret presidenta republiky č. 12/1945 Sb. (dále jen „**Dekret**“). Úřad tak učinil navzdory skutečnosti, že se Dekret – podle Ústavního soudu, Nejvyššího soudu a vlády ČR – stal před několika desítkami let obsolentním a nemůže již vyvolávat nové právní účinky³.
4. Použití Dekretu v roce 2014 vůči Knížeti ze strany Úřadu bylo navíc nepředvídatelné, jelikož tento zákon v současné době již nelze aplikovat, když mimo jiné upravuje konfiskaci majetku osob na základě jejich (německé nebo maďarské) národnosti, a je proto přímo diskriminační. Jeho aplikace v současné době by byla ve zjevném rozporu se zákazem diskriminace, který je zakotven nejen v českých vnitrostátních předpisech, ale rovněž v evropském a mezinárodním právu.
5. V žalobě Úřad argumentoval, že (i) Kníže je německé národnosti a (ii) dotčený Majetek byl zkonfiskován. Kníže jako příslušník rodu, který je po staletí lichtenštejnské národnosti, považoval tvrzení Úřadu za nekorektní a nepřijatelná, a zpochybnil je.
6. Na podporu svého tvrzení Úřad předložil vyhlášku vydanou „Obvodním národním výborem v Olomouci“, v níž byl Kníže označen za osobu německé národnosti a která konstatovala, že byl zkonfiskován blíže neurčený majetek ležící v několika okresech Moravy uvedených v rozhodnutí („**Vyhláška**“). Úřad však v soudním řízení nebyl schopen předložit žádné rozhodnutí, na jehož základě byl dotčený Majetek – který se nacházel ve zcela jiných okresech než v okrese

¹ Termín „**Kníže**“ je v souvislosti s dotčeným majetkem používán zaměnitelně k označení knížete Františka Josefa II. z Lichtenštejna a jeho nadace SFL, jeho právního nástupce, která je v této věci stěžovatelem.

² Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10, č. j. 27 D 2010/2012-118, ze dne 29. listopadu 2013.

³ Viz např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. 14/94 ze dne 5. března 1995.

Olomouc, a navíc i v jiné zemi (v Čechách) – zkonfiskován. Důvod byl jednoduchý: žádné takové rozhodnutí nebylo nikdy přijato.

7. Aby překlenul neexistenci takového rozhodnutí, argumentoval Úřad, že na základě Vyhlášky nebyl zkonfiskován pouze blíže neurčitý majetek Knížete ve vyjmenovaných okresech na Moravě, ale dokonce i dotčený Majetek (nacházející se v Čechách, tj. v jiné zemi). Tvzení Úřadu však bylo prima facie neslučitelné s faktem, že (i) Obvodní národní výbor v Olomouci neměl ve vztahu k Čechám, kde se Majetek nachází, jakoukoli místní příslušnost a (ii) okresy, ve kterých se Majetek nachází, nejsou ve Vyhlášce uvedeny, ani (iii) v této Vyhlášce není jakkoli specifikován dotčený Majetek.
8. Přesto se soudy zcela nepředvídatelně rozhodly na projednávanou věc Dekret použít, a nároku Úřadu dokonce vyhovět. Odůvodnění jejich rozhodnutí bylo dvojí. Zaprvé s odkazem na Vyhlášku uvedly, že Kníže byl německé národnosti. Zadruhé vyslovily názor, že ve světle současné judikatury Ústavního soudu Vyhláška postačuje k závěru, že Majetek byl zkonfiskován. Soudy v tomto ohledu odkázaly na usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 89/94 ze dne 10. listopadu 1994, podle něhož je veškerý majetek osoby, která byla shledána osobou německé národnosti, považován za zkonfiskovaný i v případě, že státní orgány nevydaly žádné konkrétní konfiskační správní rozhodnutí. Soudy v předmětné věci se tohoto usnesení přidržely, přestože není závazné, a bylo navíc následně revidováno tak, aby bylo v souladu s principem předvídatelnosti a určitosti, a dále maximou právní jistoty: ve svém nálezu sp. zn. II.ÚS 405/98 ze dne 20. října 1999, který je závazný, Ústavní soud rozhodl, že konfiskace na základě Dekretu byla dvoufázový proces, který zahrnoval (i) přijetí Dekretu zákonodárcem a (ii) jeho provedení výkonou mocí prostřednictvím konkrétních správních aktů, jež mimo jiné vymezují majetek, který je konfiskován.⁴
9. V obraně svého zapsaného vlastnictví Kníže tvrdil a předložil důkazy, že byl cizím státním příslušníkem nikoli německé, ale lichtenštejnské národnosti, a navíc požíval výsad a imunit hlavy cizího státu, které konfiskaci vylučovaly. Kníže dále uvedl, že nikdy nebylo přijato žádné správní rozhodnutí konfiskující Majetek a že Vyhláška nemůže být za rozhodnutí o konfiskaci Majetku považována. Zdůraznil též nezákonnost jednání Státu.
10. Soudy se nicméně obranou Knížete odmítly v meritu věci zabývat. Uvedly, že nejsou oprávněny projednat a přezkoumat skutková tvrzení a právní argumenty Knížete, jelikož tomu podle jejich názoru brání stanovisko pléna Ústavního soudu sp. zn. ÚS Pl.-st. 21/05 ze dne 1. listopadu 2005 (dále jen „**Stanovisko**“)⁵. Soudy navíc měly za to, že nemají pravomoc Vyhlášku podrobně přezkoumávat, přičemž odkazovaly na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. Cdon 1091/96 ze dne 17. prosince 1998 (dále jen „**Rozsudek NS**“)⁶.

⁴ Viz též nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 70/99 ze dne 2. 11. 1999 aj.

⁵ Stanovisko upírá bývalým vlastníkům, kteří pozbyli vlastnictví majetku ve prospěch státu před 25. únorem 1948, přístup k českým soudům pro podání žaloby na určení vlastnického práva k majetku proti vlastníkům, kteří majetek následně získali od státu a jsou v současné době zapsáni v katastru nemovitostí. Právním důvodem k zamítnutí takové žaloby je nedostatek naléhavého právního zájmu. Zákon však podmínku naléhavého právního zájmu stanoví pro žalobu, nikoliv pro obranu proti ní. Proto je uvedeného stanovisko na předmětnou věc nepoužitelné.

⁶ Podle tohoto rozsudku nejsou civilní soudy oprávněny zkoumat správní akty s výjimkou toho, zda se jedná o akty nicotné, např. o akt vydaný orgánem, který není k jeho vydání příslušný.

11. V roce 2017 katastrální úřady, vázané napadenými soudními rozhodnutími, provedly výmaz vlastnického práva Knížete jako vlastníka Majetku z katastru nemovitostí, a ten tak přišel o svůj vlastnický status.
12. Stručně řečeno, v roce 2014, po desetiletích nerušeného, uznaného a opětovně potvrzeného zapsaného vlastnictví byl Kníže, který požíval diplomatických výsad a imunit, náhle a bez varování zažalován Českou republikou, která se domáhala získání zapsaného vlastnictví Majetku pro sebe. V občanskoprávní žalobě státní orgán ze své vlastní iniciativy požádal jiné státní orgány, tj. české soudy, aby v soudním řízení použily zákon, o němž další státní orgán (Ústavní soud) rozhodl, že vyšel z užívání a nezakládá již žádné právní účinky. Aplikace tohoto právního předpisu je navíc již po řadu let vyloučena, jelikož je přímo diskriminační na základě národnosti. I přesto však soudy tuto diskriminační normu v předmětné věci aplikovaly, na základě Úřadem předložených tvrzení a důkazů otevřeně zkoumaly národnost Knížete a veřejně jej mylně označily (v rozporu s jeho právem na respektování soukromého a rodinného života) za osobu německé národnosti. Rovněž mylně aplikovaly judikaturu Ústavního soudu s cílem otevřít prostor pro nesprávně extenzivní výklad Vyhlášky tak, aby se vypořádaly se skutečností, že žádné konfiskační rozhodnutí nebylo v souvislosti s Majetkem nikdy přijato. Navíc se při tom a priori odmítly zabývat v meritu obranou vlastnického statusu Knížete pro údajný nedostatek naléhavého právního zájmu a pravomoci.
13. Kníže je přesvědčen, že takové jednání státu je neslučitelné se základními právy zaručenými Evropskou úmluvou na ochranu lidských práv (dále jen „Úmluva“) a Listinou základních práv a svobod (dále jen „Listina“).
14. Před vyličením jednotlivých porušení základních práv Kníže zdůrazňuje, že projednávanou věc je nutné odlišit od dlouhé řady případů, v nichž se osoby, které přišly o svá vlastnická práva v letech 1945 až 1989, těchto práv po státu znovu domáhají po pádu totalitního režimu v roce 1989. Na rozdíl od nich byl Kníže totiž až do roku 2017 v katastru zapsaným vlastníkem Majetku, a neměl tedy žádný důvod stát za účelem získání vlastnictví žalovat. Nebyl to proto Kníže, kdo podal na stát žalobu.⁷ Právě naopak, stát – podobně jako shora uvedené osoby - podal žalobu na Knížete, zatímco Kníže pouze hájí svá vlastnická práva k Majetku.
15. Projednávaný případ je ojedinělý mj. právě proto, že z procesního hlediska je veden v obráceném gardu, než předpokládá judikatura, o kterou se stížností naříkaná soudní rozhodnutí opírají. Tato specifická procesní situace vylučuje tak použití Stanoviska i Rozsudku NS, jejichž účelem je ochrana vlastníků zapsaných po mnoho let do katastru nemovitostí a ochrana dobré víry v práva v něm zapsaná. Mají-li být tato rozhodnutí na projednávanou věc přece jen použita, mělo by se tak stát ve prospěch Knížete, nikoli k jeho újmě.

⁷ Takovou žalobu ze strany Knížete by soudy v každém případě zamítly, jelikož osoba zapsaná do katastru nemovitostí jako vlastník není zjevně v postavení, aby se mohla u soudu domáhat něčeho, co, jak je z katastru zřejmé, již má.

B. Ochrana majetkových práv

B.1 Článek 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě

B.1.a Přijatelnost

16. Článek 1 Protokolu č. 1 chrání „majetek“, tedy právní institut, který má samostatný právní význam nezávislý na vnitrostátním právu a který zahrnuje (i) jakýkoli druh majetkových práv či práv, která mohou mít ekonomický význam, včetně mj. pravomocných soudních rozhodnutí (viz mimo jiné rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Brumarescu proti Rumunsku*, (č. 28342/95) [1999], ze dne 28. října 1999, nebo ve věci *Stran Greek Refineries a Stratis Andreadis proti Řecku* (č. 13427/87) ze dne 9. prosince 1994), nebo (ii) legitimní očekávání (viz mimo jiné rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Pine Valley Developments Ltd a další proti Irsku*, č. 12742/87, ve věci samé, ze dne 29. listopadu 1991).
17. V projednávané věci Kníže požíval status zapsaného vlastníka Majetku po desítky let až do roku 2017, a to na základě nezpochybněného zápisu do katastru nemovitostí, tj. úřední evidence vlastnických vztahů spravované státem odpovídajícím za přesnost práv do ní zapsaných. Podle českého občanského práva se práv zapsaných do katastru nemovitostí může dovolávat každý, jelikož jsou na základě zákona považovány za existující.⁸ Na základě zápisu do katastru nemovitostí byl Kníže mimo jiné oprávněn s Majetkem disponovat, tj. mohl jej prodávat, směnit, zatížit zástavními nebo jinými smluvními či věcnými právy a podobně. Vlastnické právo Knížete bylo navíc opětovně potvrzeno v roce 2013 pravomocným usnesením Obvodního soudu pro Prahu 10, které potvrdilo přechod Majetku děděním z Knížete na jeho nadaci. Stát po dlouhá léta toto vlastnictví nijak nezpochybnil, ačkoliv tak mohl a měl učinit, pokud by považoval vlastnické právo Knížete za neexistující. Svou nečinností stát Knížete v jeho vlastnickém právu utvrdil. Z těchto důvodů nutno na zapsané vlastnictví Knížete pohlížet jako na „majetek“ ve smyslu článku 1 Protokolu č. 1.

B.1.b Meritum

18. Důsledkem občanskoprávní žaloby podané Úřadem a sporných soudních rozhodnutí byla ztráta vlastnického statusu Knížete, kdy byl Kníže vymazán z katastru nemovitostí a výmazem přestal být považován za vlastníka Majetku. Byl tak zcela zbaven možnosti nakládat s Majetkem, jelikož nakládání s majetkem k perfekci vyžaduje zápis do katastru nemovitostí. Jestliže Kníže již není v katastru veden jako vlastníka Majetku, katastrální úřad odmítne provést zápis takové dispozice. Napadená soudní rozhodnutí by tak měla být považována za odejmutí majetku *per se* ve smyslu „druhého pravidla“ známého z výkladu podle článku 1 Protokolu č. 1 ze strany Evropského soudu pro lidská práva (viz mimo jiné rozsudek ve věci *Sporrong a Lönnroth proti Švédsku* ze dne 23. září 1982, Série A č. 52, s. 24, § 61).

⁸ Viz mj. § 980 odst. 2 občanského zákoníku.

i) Zákonnost

19. Hlavní a nejdůležitější podmínkou článku 1 Protokolu č. 1 je to, že jakýkoli zásah do majetkových práv musí být zákonný a v souladu s principem právní jistoty. Ke splnění těchto podmínek musí stát (nebo veřejný orgán) splnit dostatečně přístupná, přesná a předvídatelná ustanovení vnitrostátních právních předpisů, která splňují základní požadavky koncepce „zákona“. To znamená nejen to, že se konkrétní zásah musí opírat o určité ustanovení národních právních předpisů, ale že rovněž musí být dodržen spravedlivý a řádný postup, dále že příslušné opatření musí vydat a provést odpovídající orgán a toto opatření by nemělo být svévolné. Pojem „zákon“ v zásadě odkazuje na vnitrostátní právní předpisy. Vnitrostátní právo samo o sobě však musí být v souladu s Úmluvou, včetně obecných principů v ní výslovně či nepřímo vyjádřených (*Lithgow proti Spojenému království*, A102 (1986), odst. 110; *Winterwerp proti Nizozemsku*, A33 (1979), odst. 45 a 39; *Spacek proti České republice* (9. listopadu 1999), odst. 54).
20. V předmětné věci odejmutí Majetku na základě naříkaných soudních rozhodnutí nelze považovat za zákonné a v souladu s principem právní jistoty, a to z níže uvedených pěti důvodů.
21. Zaprvé, Úřad a soudy Knížete zbavily jeho majetkových práv tím, že se v letech 2015 až 2017 dovolávaly a aplikovaly ustanovení § 1 odst. 1 písm. a) Dekretu, tj. diskriminační ustanovení, které upravuje mimo jiné konfiskaci majetku osob německé národnosti. Bez ohledu na platnost Dekretu jako takového je aplikace uvedeného ustanovení soudy v projednávané věci v letech 2015 až 2017 v rozporu se zákazem diskriminace zakotveném mimo jiné v článku 14 Úmluvy ve spojení s článkem 1 Protokolu č. 1.
22. Zadruhé, nezákonnost napadených rozhodnutí spočívá v tom, že na základě Dekretu je majetek zabavován bez náhrady. Po staletí jeden z obecných principů mezinárodního práva, který byl rovněž zohledněn ve vnitrostátní legislativě, zakazuje odejmutí majetku cizinců bez náhrady.⁹ Jak dokládají *travaux préparatoires* k Úmluvě, tento princip je rovněž zohledněn ve slovech „za podmínek, které stanoví [...] obecné zásady mezinárodního práva“ (alinea první článku 1 Protokolu č. 1 *in fine*). V předmětné věci soudy v napadených rozhodnutích nevzaly v úvahu skutečnost, že Kníže byl cizím státním příslušníkem, a zbavily ho Majetku bez jakékoli náhrady, když na něj v letech 2015 až 2017 uplatnily ustanovení § 1 odst. 1 písm. a) Dekretu.¹⁰ Toto porušení mezinárodního a vnitrostátního práva je v projednávaném případě umocněno tím, že odebráním Majetku rovněž došlo k porušení diplomatické ochrany a imunity, které Majetek požíval.
23. Zatřetí, na základě napadených soudních rozhodnutí byl Kníže zbaven svých vlastnických práv v rozporu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. II.ÚS 405/98 ze dne 20. října 1999 a nálezem sp. zn. II. ÚS 70/99 ze dne 2. 11. 1999, podle něhož ke konfiskaci na základě Dekretu nedojde,

⁹ Viz mimo jiné článek 11 Úmluvy; zákon č. 507/1921 Sb.; zákon č. 102/1922 Sb.; zákon č. 217/1921 Sb.; Malenovský, J.: Mezinárodní právo veřejné, obecná část. 2. vydání. Masarykova universita Brno, Doplněk 1997, s. 165; Slovník veřejného práva československého, svazek III. Brno, Polygrafia 1938, s. 401.

¹⁰ Z řady bilaterálních mezinárodních dohod uzavřených mezi Českou republikou a jinými svrchovanými státy, které upravují náhradu za majetek cizinců zkonfiskovaný na základě Dekretu, vyplývá, že Stát si byl neslučitelností těchto konfiskací s mezinárodním právem vědom.

pokud není provedena na základě určitého správního aktu, který mimo jiné jasně vymezuje konfiskovaný majetek. Bez tohoto konkrétního správního aktu by Dekret nepředstavoval „předvídatelný a dostatečně přesný“ vnitrostátní předpis splňující podmínky článku 1 Protokolu č. 1 a umožňoval by jeho neomezenou svévolnou aplikaci, jako tomu je v projednávaném případě.

24. Začtvrté, na základě napadených soudních rozhodnutí byl Kníže zbaven svých zapsaných vlastnických práv v rozporu s principem právní jistoty, jelikož tato rozhodnutí byla v rozporu s postojem, který stát ve vztahu k vlastnickým právům Knížete zastával mnoho let. Stát nejen že utvrdil vlastnická práva Knížete, když po řadu let neučinil žádný krok k výmazu Knížete z katastru nemovitostí, ale dokonce aktivně přispíval k uznání těchto práv, když řada státních orgánů, včetně soudu, opakovaně potvrdila a uznala Knížete jako vlastníka Majetku, a dokonce mu z něj opakovaně vyměřovala daň.
25. Za páté, napadená soudní rozhodnutí nenaplníují požadavky zákonnosti a právní jistoty, jelikož Kníže byl zbaven jakýchkoli účinných procesních záruk vůči civilní žalobě ze strany státu. Soudy se *a priori* odmítly zabývat právními argumenty a skutkovými tvrzeními Knížete a důkazy předloženými na obranu jeho zapsaného vlastnictví (viz odst. 10 výše). Soudy vycházely ze Stanoviska, které podle jejich názoru Knížete zbavuje možnosti bránit svá zapsaná vlastnická práva proti žalobě osoby tvrdící, že je vlastníkem. Navíc měly za to, že nejsou oprávněny přezkoumat obranu Knížete zpochybňující Vyhlášku¹¹, jelikož na základě Rozsudku NS podle jejich názoru není v jejich pravomoci podrobně přezkoumávat správní rozhodnutí. Soudy tak Knížeti upřely jakoukoli možnost prokázat, že (i) Vyhláška, tj. klíčový a jediný důkaz, o němž se Úřad opíral a na jehož základě soudy žalobě vyhověly, Majetek nekonfiskovala, (ii) že Kníže nebyl německé národnosti a že (iii) byl cizím státním příslušníkem neněmecké národnosti, hlavou cizího, neutrálního a bojů se neúčastnícího státu chráněného mezinárodním právem. Toto právo bránilo odejmutí majetku cizinců bez náhrady a odpovídajících procesních záruk. Navíc Knížete vylučovalo z pravomoci československých správních orgánů, ledaže by ministerstvo zahraničních věcí rozhodlo jinak (což neudělalo). Sporné soudní řízení tak Knížeti odňalo přístup k soudu, kde by se mohl účinně bránit nároku státu, který byl vznesen v civilní žalobě Úřadu zpochybňující vlastnické právo Knížete k Majetku (viz například rozsudek ESLP ve věci *Jokela proti Finsku*, stížnost č. 28856/95, ze dne 21. května 2002, § 45, ESLP 2002-IV; ve věci *AGOSI proti Spojenému království* ze dne 24. října 1986, Série A č. 108, s. 19, § 55, a ve věci *Hentrich proti Francii* ze dne 22. září 1994, Série A č. 296-A, s. 21, § 49).

ii) Legitimní cíl, proporcionalita

26. S ohledem na nezákonnost napadených soudních rozhodnutí je nadbytečné přezkoumávat, zda byl naříkaný zásah soudů proveden ve veřejném zájmu a byl přiměřený (viz např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Capital Bank AD proti Bulharsku*, č. 49429/99, §

¹¹ Zejména otázku neexistence správního orgánu, který Vyhlášku vydal, neplatnosti pro nedostatek pravomoci a příslušnosti veřejného orgánu, který Vyhlášku vydal, a dalších důvodů neplatnosti Vyhlášky, kterých se Kníže dovolával.

139, ESLP 2005-XII (výtahy)). Z toho vyplývá, že došlo k porušení článku 1 Protokolu č. 1 ve spojení s článkem 14 Úmluvy bez ohledu na nedostatek legitimního cíle a proporcionality napadených soudních rozhodnutí.

B.2 Článek 11 Úmluvy

27. Kníže je přesvědčen, že naříkané jednání státu je dále neslučitelné s ochranou práv zaručených článkem 11 Listiny.
28. Ústavní soud opakovaně konstatoval, že důvěra jednotlivce ve státní správu je jedním ze základních pilířů právního státu. Dále uvedl, že nezbytnou součástí tohoto právního státu je ochrana dobré víry jednotlivce ve správnost rozhodnutí a dalších úkonů státu. Podle Ústavního soudu dobrá víra ve správnost rozhodování státní správy platí zejména s ohledem na práva zapsaná do veřejných rejstříků vedených státem, jelikož právě stát je zodpovědný za správnost údajů v nich zapsaných. Ústavní soud opakovaně shledal porušení článku 11 Listiny a článku 36 Listiny v případech, kdy byla vlastnická práva zapsána do katastru nemovitostí na základě autoritativního rozhodnutí státního orgánu (v daném případě notáře), následně – po letech nečinnosti státu – zpochybněna, a nakonec stěžovatelům odňata na základě rozhodnutí jiného státního orgánu (soudů) v jiném řízení na základě toho, že předchozí rozhodnutí bylo vadné (viz např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. ÚS IV. 42/09 ze dne 29. prosince 2009, odst. 23, a obecně nálezy téhož soudu sp. zn. I. ÚS 398/04 ze dne 29. srpna 2006 a sp. zn. I. ÚS 544/06 ze dne 3. prosince 2007). Ústavní soud zejména rozhodl, že dobrá víra osob ve správnost práv zapsaných do katastru nemovitostí musí být chráněna i tehdy, když je existence zapsaných práv – vzhledem k událostem, k nimž došlo v dávné minulosti – mezi stranami sporu sporná.
29. Ve světle uvedené judikatury lze konstatovat, že v předmětné věci došlo k porušení článku 11 Listiny, když byl Kníže jako dlouholetý vlastník Majetku zapsaný do katastru nemovitostí a potvrzený pravomocným usnesením Obvodního soudu pro Prahu 10 státem po letech zažalován v jiném řízení a v důsledku toho byl nakonec, po mnohaleté nečinnosti Státu, zbaven svého zapsaného vlastnictví.

C. Právo na aspravedlivý proces

30. Článek 6 odst. 1 Úmluvy vyžaduje, aby měl každý ve věcech týkajících se „občanských“ práv ve smyslu uvedeného ustanovení přístup k orgánu oprávněnému přezkoumat všechny skutkové a právní otázky související s daným sporem (viz např. rozsudek ve věci *Chevrol proti Francii*, stížnost č. 49636/99, ze dne 13. února 2003, odst. 63).
31. Ve věci napadené touto ústavní stížností soudy rezignovaly na svou povinnost o případu rozhodnout v tzv. plné pravomoci, když s odkazem na Stanovisko a na Rozsudek NS měly za to, že nejsou oprávněny přezkoumávat skutková a právní tvrzení, která Kníže předestřel v obraně svých zapsaných vlastnických práv, jenž stát napadl žalobou na určení. Podle jejich názoru je Stanovisko zbavilo pravomoci přezkoumávat v meritu věci obranu Knížete, jelikož Knížeti údajně brání domáhat se u soudu ochrany vlastnických práv. K tomuto závěru soudy v předmětné věci

došly i přesto, že Kníže se žalobou na určení ochrany svých vlastnických práv nedomáhal. Byl to totiž stát, kdo žalobu na určení podal proti Knížeti jako zapsanému vlastníkov, přičemž Kníže podání žaloby státem nemohl nikterak ovlivnit. Rozsudek NS pak soudům podle jejich názoru zabránil přezkoumat skutková tvrzení a právní argumentaci Knížete dokládající, že Vyhláška Majetek nekonfiskuje, zejména, že je nulitní, protože byla vydána neexistujícím orgánem a trpí zásadními nedostatky obsahu a formy, a navíc obchází zákon, protože se snaží legalizovat protiprávní stav, kterým odejmutí Majetku bez náhrady státem z důvodů uvedených v ústavní stížnosti bylo. Legalizace protiprávního stavu je přitom dle judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 22. 7. 2005 č. j. 6 A 76/2001-96, in Sb. rozh. NSS č. 793/2006) jedním z důvodů nulity, což ve své praxi uznává i Ústavní soud (sp. zn. II. ÚS 519/08 ze dne 25. 9. 2008).

32. Navíc, přestože soudy ve stížnosti napadené věci pro údajnou nepřipustnost, resp. nedostatek pravomoci nevzaly v úvahu právní argumenty, skutková tvrzení a důkazy předložené v obraně Knížetem, projednaly a zkoumaly naproti tomu právní argumenty a důkazy předložené státem. Jinými slovy soudy přezkoumávaly tvrzení a důkazy předložené žalobcem, nikoli však ty předložené žalovaným. V důsledku této nerovnováhy v procesním postavení sporných stran nebyla Knížeti dána odpovídající příležitost vyjádřit se k žalobě podané žalobcem a nechat své vyjádření přezkoumat v meritu věci soudem. Zároveň tím byl Kníže procesně znevýhodněn vůči žalobci, čímž došlo k porušení principu rovnosti zbraní.
33. Nadto se soudy rovněž vůbec nezabývaly námitkou Knížete, že se na něj jako na hlavu cizího státu nemůže z důvodu diplomatické ochrany a imunity konfiskace na základě Dekretu vztahovat. Z její povahy je zřejmé, že tato námitka byla relevantní pro výsledek sporného soudního řízení: pokud by byla potvrzena, soudy nemohly žalobě vyhovět. Námitku podpořil mimo jiné znalecký posudek vypracovaný prof. Weyrem. Soudy však tuto část obrany Knížete vůbec nevzaly v úvahu a ve svém odůvodnění se namísto toho zabývaly jinou otázkou, a sice cizí státní příslušností Knížete.
34. Je zřejmé, že Knížeti tak bylo upřeno právo na přístup k soudu s plnou pravomocí k projednání jeho věci. Soudy navíc postupovaly v rozporu s principem rovnosti zbraní a kontradiktornosti řízení. Tím došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy a článku 36 Listiny.

D. Zákaz diskriminace

35. Aby vyhověly určovací žalobě státu, jejímž cílem bylo zbavit Knížete jeho vlastnického statusu, použily soudy v letech 2015 až 2017 ustanovení § 1 odst. 1 písm. a) Dekretu, které upravuje konfiskaci majetku na základě německé národnosti. Údajná německá národnost Knížete je tak zásadním a rozhodujícím důvodem, na jehož základě soudy vyhověly žalobě státu a Kníže přišel o svůj vlastnický status.
36. Bez ohledu na skutečnost, že je obecně známo, že rod Lichtenštejnů nikdy nebyl německé, nýbrž lichtenštejnské národnosti, platí, že smluvní strany Úmluvy v současné době nesmí uplatňovat diskriminační opatření. V souvislosti s diskriminací na základě rasy nebo národnosti je judikatura Evropského soudu pro lidská práva mimořádně striktní, když konstatovala, že „v současné demokratické společnosti postavené na zásadách pluralismu a respektování odlišných

kultur nemůže být žádný rozdíl v zacházení, který je založen výlučně nebo v rozhodující míře na etnickém původu osoby, objektivně odůvodněn" (viz např. rozsudek ve věci Sejdić a Finci proti Bosně a Hercegovině [velký senát] (č. 27996/06 a 34836/06), ze dne 22. prosince 2009, odst. 44; Timishev proti Rusku (č. 55762/00 a 55974/00), 13. prosince 2005, odst. 58).

37. Touto stížností napadená soudní rozhodnutí přijatá v letech 2015 až 2017 jsou ve světle uvedené judikatury diskriminačním opatřením založeným výlučně na údajném etnickém původu Knížete, jehož důsledkem byla v roce 2017 ztráta vlastnického statusu Knížete. Došlo tak k porušení článku 14 Úmluvy ve spojení s článkem 1 Protokolu č. 1 a článku 6 odst. 1 Úmluvy.

E. Právo na účinný opravný prostředek

38. Článek 13 Úmluvy zaručuje na vnitrostátní úrovni dostupnost právního prostředku, jímž lze ochránit podstatu práv a svobod zakotvených v Úmluvě, a to bez ohledu na formu, v níž jsou upraveny ve vnitrostátním právním řádu. Článek 13 tedy vyžaduje, aby existoval vnitrostátní právní prostředek, který umožní zabývat se podstatou stížnosti na porušení práv podle Úmluvy a poskytné vhodnou nápravu. Rozsah povinností členských států vyplývajících z článku 13 Úmluvy se liší v závislosti na povaze stěžovatelovy námitky; právní prostředek nápravy požadovaný čl. 13 Úmluvy však musí být účinný v právní i praktické rovině (viz mimo jiné rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Vilho Eskelinen a další proti Finsku* ([velký senát], č. 63235/00, § 80, ESLP 2007-II).
39. V projednávaném případě Kníže neměl k dispozici účinný právní prostředek proti žalobě na určení, kterou stát napadl jeho zapsaný vlastnický status. Tím, že se dovolávaly Stanoviska a Rozsudku NS, soudy, které nárok státu domáhajícího se zapsaných vlastnických práv Knížete projednaly a nakonec mu vyhověly, měly za to, že nejsou oprávněny k tomu, aby se zabývaly obranou Knížete. Soudy rezignovaly na přezkum skutkových a právních tvrzení, které Kníže vznesl ve svých podáních, čímž Knížeti odňaly účinný právní prostředek pro obranu jeho zapsaných vlastnických práv.
40. Došlo tedy k porušení článku 13 Úmluvy ve spojení s článkem 14 a článkem 6 odst. 1 Úmluvy a článkem 1 Protokolu č. 1.

III. Návrh Stěžovatele

Z těchto důvodů Stěžovatel navrhuje, aby Ústavní soud (i) rozhodl, že byla porušena výše uvedená ustanovení Úmluvy a Listiny, (ii) zrušil napadená soudní rozhodnutí a (iii) vrátil věc soudu prvního stupně k novému projednání.

Z výše uvedených důvodů proto stěžovatel tedy trvá na své ústavní stížnosti podané dne 10.7.2017 a na svém v ústavní stížnosti obsaženém návrhu a požaduje, aby Ústavní soud (i) rozhodl, že byla porušena výše uvedená ustanovení Úmluvy a Listiny a (ii) zrušil napadená soudní rozhodnutí, tedy aby Ústavní soud vydal nález v tomto znění:

- I. Usnesením Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. dubna 2017, č.j. 22 Cdo 4705/2016-442, rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 18. května 2016, č.j. 30 Co 86/2016 – 340 a rozsudkem Okresního soudu Praha - východ ze dne 11. listopadu 2015, č.j. 20 C 70/2014-231 bylo porušeno základní právo Stěžovatele na spravedlivý proces zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny a v čl. 6 Úmluvy, dále bylo porušeno základní právo Stěžovatele na ochranu vlastnictví a majetku zaručené čl. 11 Listiny a dále v čl. 11 Listiny a čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě, dále bylo porušeno základní právo Stěžovatele na zákaz diskriminace zaručené mu čl. 3 odst. 3 Listiny a v čl. 14, čl. 6, čl. 7 a čl. 13 Úmluvy.
- II. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. dubna 2017, č.j. 22 Cdo 4705/2016-442, rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 18. května 2016, č.j. 30 Co 86/2016 – 340 a rozsudek Okresního soudu Praha - východ ze dne 11. listopadu 2015, č.j. 20 C 70/2014-231 se proto zrušují.

Dr. Erwin Hanslik MRICS
v plné moci
FÜRST VON LIECHTENSTEIN STIFTUNG